

Dr. Fazekas Sándor
vidékfejlesztési miniszter
Vidékfejlesztési Minisztérium
1055 Budapest, Kossuth Lajos tér 11.
Fax: 795-2000

Budapest, 2011-10-26
Tárgy: vidéki kistéleplülések szennyvízkezelése

Tisztelt Miniszter Úr!

Környezeti Tanácsadó Irodánkat többen megkeresték vidéki kistéleplülések, üdülőterületek szennyvíz-kezelésének ügyében.

Magyarországon sokáig óriási szakadék volt a vezetékes vízellátás és a csatornahálózat kiépítése között. Az elmúlt időszakban azonban hatalmas szennyvíztisztító- és csatornarendszerek épültek ki ezermilliárdos nagyságrendű uniós támogatással. Jobbára sűrűn lakott, városias környezetre kifejlesztett technológiákat, műszaki megoldásokat alkalmaztak a kiépítésnél. A szennyvíztisztítás következtében jelentősen csökkent a talajszennyezés, javult a vizek állapota.

Hiba volt azonban, hogy a beruházás méretgazdaságossága érdekében sokszor kisebb, távolabbi településeket is hozzákapcsoltak a városi rendszerekhez. Megnőtt az üzemeltetés energiaigénye, és az állandóan növekvő díjak nem állnak arányban a vidéken élők alacsony jövedelemtermelő képességével. (Lásd a melléklet táblázatát.)

A kisebb települések önkormányzatai nincsenek felkészülve a közműberuházások önálló lebonyolítására. Ehhez nem kapnak segítséget az amúgy is leterhelt környezetvédelmi felügyelőségektől sem. Ráadásul a szennyvíz minőségére vonatkozó nemzeti szabályozás is a nagy rendszereknek kedvez. A természetközeli szennyvízkezeléssel foglalkozó kevés számú hazai vállalkozásnak pedig nincs kapacitása ahhoz, hogy megfelelő módon eljuttassa az információkat az önkormányzatokhoz.

A természetközeli szennyvíztisztítást, illetve a decentralizált, folyamatos energiafogyasztás nélkül működő helyi tisztítóberendezéseket, víztakarékos bio-WC-eket elterjedten alkalmazzák a nálunk jóval fejlettebb nyugat-európai országokban. Ezzel nemcsak energiát és vizet lehet megtakarítani, de munkahelyek is létrejönnek a kistéleplüléseken, megújuló energiát termelhetünk (energiaerdő), és mérsékelni lehet a lakhatási költségek növekedését is. (Mellékeljük a tárgyban írt legutóbbi cikkünket.)

Kérjük Miniszter Urat, hogy támogassa a vidéki térségek adottságaihoz igazodó szennyvízkezelési megoldások elterjesztését. Szíves válaszát várjuk.

Üdvözlettel:

Beliczay Erzsébet
elnökhelyettes

Lukács András
elnök

Másolatban kapják:

- Dr. Ángyán József államtitkár, Vidékfejlesztési Minisztérium
- Bencsik János államtitkár, Nemzeti Fejlesztési Minisztérium
- Dr. Illés Zoltán államtitkár, Vidékfejlesztési Minisztérium

Melléklet:

Cikk a szennyvízkezelésről

Egy lépés előre, kettő hátra a tisztább környezetért?

Egyre elviselhetlenebb terheket rónak a vidéki lakosságra a növekvő víz- és csatornadíjak. A Levegő Munkacsoport ismételten figyelmeztetett arra, hogy nem szabadna a városokra kifejlesztett szennyvíztisztítási technológiákat a ritkán lakott vidéki területekre is kiterjeszteni. Van fenntartható megoldás a szennyvízkezelésre, olyan, amely nemhogy vinné, de hozza a pénzt a településre: zöld energiát termel és munkahelyeket hoz létre.

A rendszerváltás idején hatalmas volt a szakadék a kiépített vezetékes vízhálózatok és a szennyvíz kezelése között. Az EU ezermilliárdos támogatásával nagy iramban indult meg a csatornázás és a szennyvíztisztítás a településeken. A pozitív hatások vitathatatlanok. Jelentősen javult például a Balaton vagy újabban a Duna vízminősége. Sajnos azonban a folyamat eltorzult, sok kilométeres, átemelő szivattyús szennyvíz-szállító csővezetékeket építettek egyik településről a másikba annak ellenére, hogy sokan figyelmeztettek már kezdettől fogva arra, hogy értelmetlenül drága a sűrűn beépített városokra kifejlesztett szennyvíztisztítási technológiák kiterjesztése a ritkábban lakott településrészekre. Németországban 80 százalék feletti volt a szennykezelés már a kilencvenes években, de közel 40 százalékban természetközeli vagy egyedi, decentralizált rendszereket alkalmaztak. A német jogszabályi háttér ugyanis, lehetővé teszi a tisztítás differenciálását a helyszíni adottságok és a keletkező szennyvíz mennyisége alapján. A hazai probléma részben [félreértelmezésen alapszik](#): az EU nem szennyvíztisztítást, hanem szennyvízkezelést ír elő. Városias környezetben nagy mennyiségű a keletkező lakossági folyékony hulladék, azonban faluhelyen a mezőgazdaságban alkalmazott kemikáliákhoz képest kisebb a súlya.

A nagy, városias szennyvíztisztító rendszerek építésében érdekelt vállalkozások készen viszik a megoldást, leveszik a szervezés gondját a kis önkormányzatok válláról. Az már csak később, az üzemeltetéskor derül ki, hogy mekkora teher a rendszer működtetése, fenntartása. Egyes szakaszokon kevés a víz, a csatornák bedugulhatnak, időről időre vezetékes víz közvetlen hozzáadásával kell őket átmosni. A dimbes-dombos helyszínekről az elvezetés csak energiaigényes átemelő szivattyúkkal oldható meg. A csatornázott területekről a vizet (esetenként a burkolt felületekre hulló csapadékot is) nagy távolságba viszik el, miáltal fokozatosan lejjebb süllyed a vízáadó réteg. [Ligetvári Ferenc professzor](#) hívta fel a figyelmet arra, hogy például Kecskemét térségéből évente mintegy 6 millió m³, többé-kevésbe tisztított vizet vezetnek be a Tiszába, ahelyett, hogy a területen tartanák.

Nem kevésbé káros a rosszul megválasztott technológia szociális problémája. Hogyan várható el egy kisnyugdíjastól, segélyen élőtől, hogy 800-1400 Ft/m³ víz-csatorna díjat fizessen?

2014-ben újabb szakasz kezdődik az EU strukturális és kohéziós alapjainak felhasználásában. Keserű tapasztalataink vannak arról, hogy a beruházásoknál háttérbe szorult a karbantartás, az üzemeltetés és az EU által folyamatosan hangsúlyozott MEGFIZETHETŐSÉG. Emellett, a pályázatokhoz megkövetelt, az általános bizalmatlanság és a közpénzekkel kapcsolatos korrupciók miatt túlbonyolított adminisztrációs terhek elszívták az erőt az innovációtól. Egyszerűbb volt bejáratott, nagyvolumenű rutinmegoldásokkal támogatást szerezni. Kívánatos lenne, ha a 2014-2020 közötti új fejlesztési ciklusban komolyan vennék a fenntarthatóságot, az éghajlatváltozásra történő felkészülést: Például egy szennyvízprojektnél a beruházási valamint várható működtetési költségeket településrészenként is vizsgálnák.

Ott, ahol erre megfelelő terület áll rendelkezésre, a szennyvizet energiaültetvényre érdemes vezetni. Ezzel garantálható, hogy a szennyvíz anyagai nem jutnak be az élelmiszerláncba, ugyanakkor ugrásszerűen megnő az így öntözött faültetvények biomassza-produkciója még a tápanyagban szegényebb talajban is. Második évtől kezdve az ilyen energiaültetvények már nyereséget hozhatnak, aminek az esélyét tovább növeli, hogy a telepítéshez központi támogatást is lehet nyerni. Ez támasztják alá [Vermes László professzor](#) és munkatársai tapasztalatai is.

Szeretnénk még felkelteni a figyelmet [Ország József](#) munkássága iránt is, aki munkatársaival kiterjedten foglalkozik a települési vizek kérdéskörével. A víz a XXI. század egyik kulcskérdése. Nagyobb közérdeklődésre, szakmai és társadalmi vitákra, [széleskörű ismeretekre](#), komplexitásra és sokkal több innovációra lenne szükség a vízkezeléssel kapcsolatban városi és vidéki területeken egyaránt.

Budapest, 2011-10-09

Beliczay Erzsébet
elnökhelyettes

Címszavak: biomassza, szennyvíz, településfejlesztés

Megőrzi-e vonzerejét az Angyali sziget?

Nemrég megkereste Tanácsadó Irodánkat egy hölgy, akinek családja ősidők óta a Ráckevei Duna ágban, az Angyali szigeten tölti a szabadidejét. A sziget csak csónakkal közelíthető meg, és ezért eddig meg tudta őrizni páratlan természeti adottságait. [Többször fölmerült](#) az elmúlt években, hogy betör ide is a civilizáció (lakóparkok, kaszinók, bevásárlóközpontok, yacht kikötők), de mindaddig sikerült a puritán, természetes körülményeket előnyben részesítő üdülők számára megőrizni a területet. Mai napig érvényes [Bodrossy Félixnek](#) 1965-ben humorral és szeretettel elkészített rövid filmje a Vikendsziget, amely a hatvanas évek „vasárnapi horgászait” és a sziget élővilágát örökíti meg. (Nagy dolog ez, hiszen például [Homoki Nagy István filmjeit](#) a szakértők szerint nem lehetne újraforgatni, mivel az ötven évvel ezelőtti természeti gazdagságnak mára csak a nyomai maradtak fenn hazánkban.) Most azonban újabb veszély fenyegeti a sziget partján álló óriási tölgyeket, galériaerdőt. Csatornázni tervezik a szigetet, és bekötni a rendszert a Duna túlsó partján álló szennyvíztisztítóba. Ez a nagy beruházási és üzemeltetési költségek mellett azzal is jár, hogy a főgyűjtő vezeték nyomvonalában álló fákat kivágják, és a hatalmas földmunkákkal megbolygatják az élőhelyeket. Mi szükség van ilyen technológiára egy mai napig többségében víkendező lakta területen? Egyetértünk azzal, hogy a szennyvizet a szigeten is kezelni kell, de [több megoldás is van](#) arra, hogy ez a természeti környezet veszélyeztetése nélkül történjen. Már ma is vannak a szigeten telkek, ahol [egyedi víztisztítót telepítettek](#). A szennyvíztisztításra is igaz, hogy olyan rendszert kell kialakítani, amely megőrzi a természeti értékeket a jövő nemzedékeinek, akik a dédapáik által élvezetthez hasonló természetes környezetet szeretnék a szigeten találni.